

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

Кафедра соціальних комунікацій

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Навчально-методичні матеріали
до курсу

Харків, ХДАК, 2003

УДК 65.012.8:340.1

ББК 73:67.99(2)3

I-74

Друкується за рішенням ради факультету
бібліотекознавства та інформатики
(протокол № 5 від 9.12.2002 р.)

Рекомендовано кафедрою соціальних комунікацій
(протокол № 4, від 25.11.2002 р.)

Укладачі:

І. О. Давидова

Ю. Є. Петрухно

І-74 **Інформаційне право:** Навч.-метод. матеріали до
курсу / Харк. держ. акад. культури; Уклад.: І. О. Давидова,
Ю. Є. Петрухно. – Х.: ХДАК, 2003. – 21 с.

УДК 65.012.8:340.1

ББК 73:67.99(2)3

©Харківська державна академія культури, 2003

© Давидова І. О., 2003

© Петрухно Ю. Є., 2003

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні матеріали до курсу «Інформаційне право» мають за мету поглибити засвоєння теоретичних основ та практичних прийомів інформаційного права, яке є важливою складовою професійної підготовки сучасних бібліотечно-інформаційних працівників.

Методичні матеріали допоможуть студентам оволодіти основами правового регулювання роботи сучасних інформаційних структур, ознайомитись з нормативно-правовими документами, що регламентують функціонування інформаційної сфери.

Студентам пропонується тематика семінарських і практичних занять, необхідна література, методичні вказівки щодо опрацювання лекційного матеріалу, рекомендації для подальшої ефективної організації самостійної роботи.

Контроль завдань здійснюється у процесі поточної роботи з курсу, в ході семінарських та практичних занять, на заліках та іспиті.

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття:

Правові засади функціонування інформаційного суспільства

Вузлові питання:

1. Становлення інформаційного суспільства і формування нового середовища правового регулювання.
2. Інформаційне право як галузь права.
3. Права та обов'язки в інформаційному суспільстві.
4. Документи, що регулюють права та обов'язки людини в інформаційному суспільстві.

Список літератури:

1. Давидова І. О. Інформаційне право як основа інтеграції України до світового інформаційного простіру/ І. О. Давидова // Вісник ХДАК, 2002. – Вип. 9. – С. 98-106.
2. Засурский Я. Н. Информационное общество сегодня и завтра/ Я. Н. Засурский // Информационное общество. – 2001. № 3. – С. 57-58.
3. Корчагин В. В. Информатизация и ее правовое обеспечение / В. В. Корчагин // НТИ. Сер. 1: Организация и методика информационной работы. – 1993. – № 11. – С. 2-3.
4. Мур Н. Права и обязанности в информационном обществе./ Н. Мур. // НТБ. – 1999. – №1. – С. 117-128.
5. Орлов П. І. Інформація та інформатизація: Нормативно-правове забезпечення: Науково-практичний посібник./ П. І. Орлов. – Харків: Видавництво Університету внутрішніх справ, 2000. – С. 3-6.

Семінарське заняття:

Право власності на інформаційні продукти та послуги

Вузлові питання:

1. Диверсифікація інформаційних продуктів та послуг в інформаційному суспільстві.
2. Поняття «інформаційний продукт» та «інформаційна послуга». Законодавче визначення термінів.
3. Документи, що регулюють право власності в сфері інформаційних продуктів та інформаційних послуг в Україні.
4. Документи, що регулюють право власності в сфері інформаційних продуктів та інформаційних послуг в СНД.

Список літератури:

1. Закон України «Про інформацію» // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48.
2. Закон України «Про науково-технічну інформацію» // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 3.
3. Давидова І. О. Інформаційний ринок: організація, маркетинг, управління: Навч. пос./ І. О. Давидова/ Харк. держ. акад. культури. Х., 2001. – С. 22-38.
4. Крулькевич М. И. Информационная деятельность в организациях./ М. И. Крулькевич, Е. М. Сынова – Донецк: Донецкий национальный университет Украины, 2001. – С. 142-144.
5. Національна Програма інформатизації // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27-28.

Семінарське заняття:

Інформаційно-правові ресурси: організація та сучасний стан

Вузлові питання:

1. Поняття «інформаційно-правові ресурси». Їх основні складові частини.
2. Закони як важлива складова частина інформаційно-правових ресурсів.
3. Бази даних правової інформації Верховної Ради України («Право», «Законодавство», «Картотека» та ін.).
4. Світові інформаційні ресурси в галузі права.

Список літератури:

1. Корчагин В. В. Информатизация и ее правовое обеспечение/ В. В. Корчагин // НТИ. Сер. 1: Организация и методика информационной работы. – 1993. – № 11. – С. 2-3.
2. Крулькевич М. И., Сынова Е. М. Информационная деятельность в организациях. / М. И. Крулькевич, Е. М. Сынова. – Донецк: Донецкий национальный университет Украины, 2001. – С. 136-139.
3. Малько А. В. Право гражданина на информацию. / А. В. Малько. // Общественные науки и современность. – 1995. – № 5.
4. Мелюхин И. С. Формы государственного регулирования процессов информатизации в зарубежных странах / И. С. Мелюхин. // НТИ. Сер. 1: Организация и методика информационной работы. – 1993. – № 11. – С. 27-34.

*Семінарське заняття:***Ресурси Інтернет як об'єкт інформаційного права***Вузлові питання:*

1. Юридична сутність Інтернет.
2. Авторське право та Інтернет.
3. Сучасні проблеми в галузі ресурсів Інтернет: етика, цензура, конфіденційність.
4. Законодавче регулювання в галузі Інтернет.
5. Інтернет-політика провідних країн світу.

Список літератури:

1. Авторське право на літературні і художні твори в Україні та за рубежом. – К.: КПУ, 1999. – 117 с.
2. Бойкова О. Ф. Вопросы авторского права в деятельности электронных библиотек/ О. Ф. Бойкова.// НТИ. Сер. 1: Орг. и метод. инф. работы. – 2001. – № 10. – С.22-25.
3. Дозорцев В. А. Информация как объект исключительного права./ В. А. Дозорцев. // Дело и право. – 1996. – № 4.
4. Інтернет та бібліотека // Інформаційне суспільство: новини, інформація та досвід зі Сполученого королівства – К., 2000. – С. 17-19.
5. Моисеева О. Применение авторского законодательства и законодательства о смежных правах при создании и использовании web-сайта в сети Интернет. 21.10.2000. / О. Моисеева. (<http://www.russianlaw.net/law/doc/al04.htm>).
6. Степанов О. А. Теоретико-правовая оценка развития сферы информационно-электронных отношений./ О. А. Степанов. // Право и политика. – 2001. – № 2.
7. Тихомиров М. М. Некоторые информационные и правовые аспекты регулирования отношений в виртуальных средах./ М. М. Тихомиров. // НТИ. Сер. 1: Орг. и метод. инф. работы. – 2001. – № 10. – С. 27-30.

*Семінарське заняття:***Законодавство в галузі бібліотечної справи***Вузлові питання:*

1. Бібліотека як суб'єкт правового регулювання.
2. Бібліотечна справа: правове підґрунтя функціонування.
3. Система українського законодавства в галузі бібліотечної справи.
4. Правові проблеми функціонування бібліотек в комп'ютерному інформаційному середовищі.
5. Кодекси бібліотечної етики як засіб регулювання бібліотечної діяльності.

Список літератури:

1. Закон України «Про бібліотеки та бібліотечну справу» // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 23.
2. Закон України «Про видавничу справу» // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 32.
3. Закон України «Про обов'язкові примірники документів» // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 22-23. – С. 463-467.
4. Багрова И. Ю. Библиотеки и электронные документы/ И. Ю. Багрова. // Библиотековедение. – 2000. – №3. – С. 43-46.
5. Бойкова О. Ф. Вопросы авторского права в деятельности электронных библиотек / О. Ф. Бойкова. // НТИ. Сер. 1: Орг. и метод. инф. работы. – 2001. – № 10. – С. 22-25.
6. Бойкова О. Ф. Электронные документы в библиотеке: проблемы авторского права / О. Ф. Бойкова. // Библиотековедение. – 2000. – № 6. С. 32-38.
7. Бородин О. Р. К подготовке законопроекта Российской Федерации об общероссийских национальных библиотеках/ О. Р. Бородин. // НТБ. – 1992. – № 9. – С. 3-6.
8. Варьяш И. Легитимные источники самофинансирования/И. Варьяш, В. Клюев.// Библиотека. – 1997. – №5. – С. 27-30.
9. Гениева Е. Правовые аспекты деятельности отечественных библиотек и международная практика / Е. Гениева. // Библиотека. – 1996. № 9. – С. 23-26.
10. Давидова І. О. На шляху до електронної бібліотеки: правові аспекти / І. О. Давидова // Вісник ХДАК: Зб. наук. праць. – 2001. – Вип. 6. – С.167-178.

Семінарське заняття:

Правовий захист об'єктів інтелектуальної власності

Вузлові питання:

1. Інтелектуальне право в інформаційному суспільстві.
2. Основні інститути права інтелектуальної власності.
3. Закони, що регламентують інтелектуальну власність в Україні.
4. Закони, що регламентують інтелектуальну власність в СНД.

Список літератури:

1. Андрощук Г. А. Патентное право: правовая охрана изобретений: Учеб. пос./ Г. А. Андрощук, Л. И. Работягова. – К.: МАУП, 1999. – 216 с.
2. Бромберг Г. В. Интеллектуальная собственность: действительность и перспективы переходного периода./ Г. В. Бромберг, Б. С. Розов. – М.: ИНИ Роспатента, 2000. – 208 с.

3. Всемирная организация интеллектуальной собственности. Обзор деятельности // Науч. и техн. б-ки. – 2001. – № 6. – С. 57-63.
4. Гражданское право: определения, понятия, законодательство: Учебно-практический справочник /Под ред. Е. О. Харитоновна. – Х.: ООО «Одиссей», 1999. – С. 317-322.
5. Семак В. И. Основы правоведения: 750 вопросов и ответов./ В. И. Семак, И. Е. Паршичева. – Симферополь: СОНАТ, 1999. – С. 26-27.
6. Інтелектуальна власність. Т. 1: Авторське право та суміжні права. К.: Ін Юре, 2000. – С.1-15.
7. Основы интеллектуальной собственности. – К.: Ін Юре, 1999. – С.3-19.

Семінарське заняття:

Правові засади охорони авторських прав

Вузлові питання:

1. Авторське право: поняття та етапи розвитку.
2. Міжнародне законодавство в галузі авторського права.
3. Закон України «Про авторські та суміжні права».
4. Авторське право в комп'ютерному середовищі.

Список літератури:

1. Закон «Про авторські та суміжні права» // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 43.
2. Авторське право на літературні і художні твори в Україні та за рубежом. – К.: КПУ, 1999. – 117 с.
3. Бойкова О. Ф. Вопросы авторского права в деятельности электронных библиотек / О. Ф. Бойкова.// НТИ. Сер. 1: Орг. и метод. инф. работы. – 2001. – № 10. – С.22-25.
4. Воинов А. Авторское право, правовое регулирование сферы информации и ограничение монополистической деятельности./ А. Воинов. // Международный ежемесячный бюллетень «Законодательство и практика средств массовой информации». 1998. Выпуск 4 (44). Москва. (<http://www.internews.ras.ru/ZiP/44/author.html>).
5. Гражданское право: определения, понятия, законодательство: Учебно-практический справочник/ Под ред. Е. О. Харитоновна. – Х.: ООО «Одиссей», 1999. – С. 317-322.
6. Опенхейм Ч. Авторське право на електронні матеріали// Інформаційне суспільство: новини, ін формація та досвід зі Сполученого королівства./ Ч. Опенхейм. – К., 2000. – С. 30-83.
7. Семак В. И. Основы правоведения: 750 вопросов и ответов./ В. И. Семак, И. Е. Паршичева. – Симферополь: СОНАТ, 1999. – С. 26-27.

Семінарське заняття:

Захист комп'ютерних програм та баз даних

Вузлові питання:

1. Комп'ютерне право: етапи розвитку.
2. Інформаційні технології: правові проблеми захисту.
3. Комп'ютерна програма як об'єкт захисту.
4. Бази даних в системі правового регулювання.

Список літератури:

1. Давидова І. О. Бази даних як інформаційний продукт / І. О. Давидова. // Вісник Кн. палати. – 2000. – № 1. – С. 19-21.
2. Давидова І. О. На шляху до електронної бібліотеки: правові аспекти/ І. О. Давидова.// Вісник ХДАК: Зб. наук. праць. Вип. 6. – Х.: ХДАК, 2001. – С. 167-178.
3. Машуков В. М. Компьютерное право: практ. рук./В. М. Машуков. - Львов, 1998. – 256 с.
4. Мелюхин И. С. Формы государственного регулирования процессов информатизации в зарубежных странах/ И. С. Мелюхин.// НТИ. Сер. 1: Организация и методика информационной работы. – 1993. – № 11. – С. 27-34.
5. Орлов П. І. Інформація та інформатизація: Нормативно-правове забезпечення: Науково-практичний посібник./ П. І. Орлов. – Харків: Видавництво Університету внутрішніх справ, 2000. – С. 34-36, 269-319.

Практична робота:

Аналіз законів України з питань інформаційної діяльності

Мета роботи – навчитися виділяти норми інформаційного права та її складові.

Зміст роботи:

1. Ознайомитись з текстом Закону (за визначенням викладача).
2. Виділити норми інформаційного права в складі того чи іншого Закону. У складі норм інформаційного права знайти гіпотезу, диспозицію та санкцію. Форма контролю – обговорення.

Список літератури:

1. Закон України «Про видавничу справу»// Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 32.
2. Закон України «Про державну таємницю»// Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 49
3. Закон України «Про інформаційні агентства»// Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 13.

4. Закон України «Про інформацію» // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48.
5. Закон України «Про науково-технічну інформацію» // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 3.
6. Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем»// Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 8. – С. 122-133.
7. Закон України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності». // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 20.
8. Копылов В. А. Об основных теоретических положениях информационного права/ В. А. Копылов// НТИ. Сер.1: Орг. и метод. информационной работы. – 1998. – № 8. – С. 1-9.

Практична робота:

Вивчення системи інформаційного законодавства України

Мета роботи – знайомство з системою інформаційного законодавства України.

Зміст роботи: Ознайомитись з системою інформаційного законодавства України (за матеріалами однієї з рекомендованих збірок).

Розподілити Закони на 3 групи:

1. Інформаційно-правові норми загального характеру;
2. Закони, цілком присвячені питанням інформаційного права; окремі інформаційно-правові норми, що входять до складу інших галузей законодавства.
3. Скласти блок-схему, у якій відобразити систему інформаційного законодавства України (назви Законів, дати їх прийняття).

Форма контролю – письмова робота.

Список літератури

1. Интеллектуальная собственность в Украине: правовые основы и практика: В 4-х т. – К.: Ин Юре, 1999.
2. Информационно-библиотечная сфера: международные акты и рекомендации: Сборник справочно-нормативных и правовых материалов./Сост. Е. И. Кузьмин, В. Р. Фролов. – М.: Изд-во «Либерия», 2001. – 272 с.
3. Культура в законі: стан та проблеми правового регулювання культури в Україні. – К.: УЦКД, 1998. – 104 с.
4. Орлов П. І. Інформація та інформатизація: Нормативно-правове забезпечення: Науково-практичний посібник./П. І. Орлов. – Харків: Видавництво Університету внутрішніх справ, 2000. – С. 34-36, 269-319.

5. Письменицкий А. А. Информационное право Украины (законодательство, комментарии, перспективы)/ А. А. Письменицкий. – Х.: АО «Бизнес-информ», 1996. – 208 с.
6. Правові та нормативні документи у сфері інформатизації видавничої і бібліотечної справи в Україні. – К.: ВКП, 1999. – 189 с.
7. Українське законодавство: Засоби масової інформації. – К., 2000. – 256 с.

Практична робота:

Порівняльна характеристика українського та російського законодавства в галузі бібліотечної справи

Мета роботи – порівняльний аналіз законів в галузі бібліотечної справи України та Росії.

Зміст роботи: Вивчити основні положення Закону України «Про бібліотеку та бібліотечну справу». Ознайомитись з основними положеннями Закону Російської Федерації «Про бібліотеки». Порівняти структуру законів. Виявити позитивні та негативні сторони цих законів.

Форма контролю – обговорення.

Список літератури:

1. Закон України «Про бібліотеки та бібліотечну справу» // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 23.
2. Закон України «Про видавничу справу»// Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 32.
3. Закон України «Про обов'язкові примірники документів»// Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 22-23. – С. 463-467.
4. Информационно-библиотечная сфера: международные акты и рекомендации: Сборник справочно-нормативных и правовых материалов./Сост. Е. И. Кузьмин, В. Р. Фролов. – М.: Изд-во «Либерия», 2001. – 272 с.
5. Правові та нормативні документи у сфері інформатизації видавничої і бібліотечної справи в Україні. – К.: ВКП, 1999. – 189 с.
6. Фирсов В. Р. Перспективные проблемы законодательного обеспечения деятельности библиотек/ В. Р. Фирсов.// Государственное законодательное регулирование деятельности библиотек / РГБ. – СПб., 2000. – С. 202-211.

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студента є одним з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових аудиторних занять. Вона дає змогу студентам самостійно сприйняти достатньо складний теоретичний матеріал курсу, поширити знання з окремих тем.

Завдання для самостійної роботи відображують основну проблематику дисципліни та дають рекомендації про порядок її засвоєння.

Тема: Основні положення інформаційного права

Мета самостійної роботи: засвоїти матеріал з теми і підготуватися до семінарського заняття «Правові засади функціонування інформаційного суспільства».

У ході вивчення лекційного матеріалу та літератури з теми семінарського заняття студент повинен:

1. Ознайомитися з особливостями і юридичними властивостями інформації як об'єкту інформаційного права.
2. Зрозуміти сутність основних підходів до визначення інформаційного права.
3. Уявити сутність поняття «інформаційна річ».
4. Визначити роль і місце інформаційного права як інструменту управління соціумом в інформаційному суспільстві.

Список літератури:

1. Бачило И. Л. Глобальная информатизация – формирование новой среды правового регулирования./ И. Л. Бачило.// Право и информатизация общества: Сб. науч. тр./ Отв. ред. Бачило И. Л. М., 2002.– С. 10-33.
2. Давидова І. О. Інформаційне право як основа інтеграції України до світового інформаційного простіру/ І. О. Давидова.// Вісник ХДАК, 2002. – Вип. 9. – С. 98-106.
4. Засурский Я. Н. Информационное общество сегодня и завтра/ Я. Н. Засурский. // Информационное общество. – 2001. – № 3.– С.57-58.
5. Корчагин В. В. Информатизация и ее правовое обеспечение/ В. В. Корчагин.// НТИ. Сер. 1: Организация и методика информационной работы. – 1993. – № 11. – С. 2-3.
6. Мур Н. Права и обязанности в информационном обществе/ Н. Мур.// НТБ. – 1999. – № 1. – С. 117-128.
7. Орлов П. І. Інформація та інформатизація: Нормативно-правове забезпечення: Науково-практичний посібник./ П. І. Орлов. – Харків: Видавництво Університету внутрішніх справ, 2000. – С. 3-6.

Тема: Норми інформаційного права

Мета самостійної роботи: підготуватись до практичного заняття з теми «Аналіз правових норм України з питань інформаційної діяльності».

В процесі підготовки до практичного заняття студент вивчає матеріали лекції та рекомендовану з теми літературу. За результатами самостійної роботи студент повинен:

1. З'ясувати зміст терміну «правова норма».
2. Засвоїти види норм, що зумовлюють правовий режим функціонування суспільства.
3. Визначити специфічні особливості і ознаки норм інформаційного права.
4. Зрозуміти різницю між основними компонентами норм інформаційного права: гіпотезою, диспозицією, санкцією.

Список літератури:

1. Бачило І. Л. Інформаційне право: Основи практичної інформатики: Учеб. пос./ І. Л. Бачило. – М.: Юрінформ-система, 2001. – С. 35-78.
2. Копылов В. А. Об основных теоретических положениях информационного права./ В. А. Копылов.//НТИ. Сер.1: Орг. и метод. информационной работы. – 1998. – № 8. – С. 1-9.
3. Закон України «Про інформацію» // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48.
4. Закон України «Про науково-технічну інформацію» // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 3.

Тема: Система інформаційного законодавства України

Мета самостійної роботи: підготуватись до семінарського заняття з теми «Право власності на інформаційні продукти та послуги», та практичної роботи «Вивчення системи інформаційного законодавства України».

Студент знайомиться з матеріалом відповідної лекції та вивчає літературу з теми. В ході роботи студент повинен:

1. Засвоїти трьохрівневу систему інформаційного законодавства України.
2. Знати законодавчі матеріали, що складають кожну з підсистем.
3. Аналізувати тенденції подальшого розвитку системи інформаційного законодавства України.
4. Засвоїти основні інститути інформаційного права.

Список літератури:

1. Бачило І. Л. Інформаційне право: Учеб./ І. Л. Бачило, В. Н. Лопатин, М. А. Федотов./ РАН; Ін-т гос. і права; Академіч. Правової ун-т; Під ред. Б. Н. Топорніна.– СПб.: Юр.центр–Пресс, 2001. – С. 35-58.
2. Корчагин В. В. Інформатизація і її правове забезпечення./ В. В. Корчагин.// НТИ. Сер. 1: Організація і методика інформаційної роботи. – 1993. – № 11. – С. 2-3.
3. Крулькевич М. І. Інформаційна діяльність в організаціях./ М. І. Крулькевич, Е. М. Сынькова. – Донецьк: Донецький національний університет України, 2001. – С. 136-139.
4. Малько А. В. Право громадянина на інформацію/ А. В. Малько.// Общественные науки и современность. – 1995. – № 5.
5. Мелюхін І. С. Форми державного регулювання процесів інформатизації в зарубіжних країнах./ І. С. Мелюхін.// НТИ. Сер. 1: Організація і методика інформаційної роботи. – 1993. – № 11. – С. 27-34.

Тема: Інформаційно-правові ресурси України

Мета самостійної роботи: *поглибити знання в галузі інформаційно-аналітичного забезпечення законотворчої та правозастосовної діяльності в Україні та підготуватись до семінарського заняття «Інформаційно-правові ресурси: організація та сучасний стан».*

В процесі самостійної роботи студент повинен:

1. Ознайомитись з основними складовими частинами поняття «Інформаційно-правові ресурси».
2. Знати сучасні системи інформаційно-аналітичного забезпечення законотворчої та правозастосовної діяльності в Україні.
3. Вміти їх характеризувати, знати особливості функціонування.
4. Виписати у зошит перелік баз даних правової інформації України.
5. Ознайомитись з основними світовими інформаційними ресурсами в галузі права.

Список літератури:

1. Інформаційний ринок продуктів та послуг: Конспект лекцій/ Укл. І. О. Давидова. – Х.: ХДАК, 2000. – С. 51-56.
2. Корчагин В. В. Інформатизація і її правове забезпечення./ В. В. Корчагин.// НТИ. Сер. 1: Організація і методика інформаційної роботи. – 1993. – № 11. – С. 2-3.

3. Крулькевич М. И. Информационная деятельность в организациях./ М. И. Крулькевич, Е. М. Сыськова. – Донецк: Донецкий национальный университет Украины, 2001. – С. 136-139.
4. Мелюхин И. С. Формы государственного регулирования процессов информатизации в зарубежных странах./И. С. Мелюхин.// НТИ. Сер. 1: Организация и методика информационной работы. – 1993. – № 11. – С. 27-34.
5. Чубукова О. Ю. економіка інформації: ринок продуктів та послуг./ О. Ю. Чубукова. – К.: Нора-Прінт, 2001. – С. 301-308.

Тема: Правова охорона інформаційних ресурсів

Мета самостійної роботи: підготуватись до семінарського заняття з теми «Ресурси Інтернет як об'єкт інформаційного права». У ході вивчення лекційного матеріалу та літератури з теми семінарського заняття студент повинен знати:

1. Складові частини поняття «інформаційні ресурси».
2. Основні закони, які забезпечують охорону правових ресурсів.
3. Основні положення авторського права в Інтернеті.
4. Основні законодавчі документи, які забезпечують правову охорону Інтернет-ресурсів.

Список літератури:

1. Бачило И. Л. Право собственности на информационные ресурсы/ И. Л. Бачило.// Информационные ресурсы России. – 2001. – № 2. – С. 29-33.
2. Гадасин В. А. Традиционное понятие электронного документа // В. А. Гадасин, Конявский В. А. От документа — к электронному документу. Системные основы. – М., 2001. – 192 с.
3. Герасимов Б. М. Проблемы законодательства в сфере информатизации (по материалам Конференции)./Б. М. Герасимов. // Информационные ресурсы России. 1997. – № 6(37).
4. Дозорцев В. А. Информация как объект исключительного права./В. А. Дозорцев. // Дело и право. – 1996. – № 4.
5. Копылов В. А. Информация и собственность. /В. А. Копылов // Информационные ресурсы России. 1996. – № 3.
6. Закон України «Об авторських та суміжних правах» //Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 43.
7. Куприянов А. Интернет и право/ А. Куприянов. (<http://www.russianlaw.net/law/doc/a72.htm#ONE>).
8. Макдермотт П. Закон 2001 г. об электронной правительственной информации./П. Макдермотт.// Международный форум по информации. – 2001. – № 4. – С. 19-22.

9. Михайлов В. Информация и собственность./ В. Михайлов.// Компьютерра. 18.06.2001. (<http://www.computerra.ru/offline/2001/400/=10524/>).
10. Моисеева О. Применение авторского законодательства и законодательства о смежных правах при создании и использовании web-сайта в сети Интернет. 21.10.2000./ О. Моисеева. (<http://www.russianlaw.net/law/doc/al04.htm>).
11. Орлов П. І. Інформація та інформатизація: Нормативно-правове забезпечення: Науково-практичний посібник./ П. І. Орлов. – Харків: Видавництво Університету внутрішніх справ, 2000. – С. 38-202.
12. Степанов О. А. Теоретико-правовая оценка развития сферы информационно-электронных отношений./О. А. Степанов.// Право и политика. – 2001. – № 2.
13. Указ Президента України «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні» від 31 липня 2000 року (<http://www.cnme-research.org/library/UkazJnter.htm>).

Тема: Бібліотека в сучасній системі правових відносин

Мета самостійної роботи: підготуватись до семінарського заняття з теми «Законодавство в галузі бібліотечної справи» та практичної роботи «Порівняльна характеристика українського та російського законодавства в галузі бібліотечної справи.»

Студент знайомиться з матеріалом відповідної лекції та вивчає літературу з теми. В ході роботи студент повинен:

1. Ознайомитись з законами України в галузі бібліотечної справи;
2. Знати громадсько-правову базу функціонування бібліотеки;
3. Знати внутрішню нормативну документацію та правову базу діяльності сучасних бібліотек;
4. Ознайомитись з закони Російської Федерації в галузі бібліотечної справи;
5. Вміти порівнювати закони українського та російського законодавства в галузі бібліотечної справи.

Список літератури:

1. Библиотеки России: стратегия выживания и развития. Вып.1: Экономико-правовые аспекты функционирования библиотек. – М.: РГБ, 1994. – С. 153-166.

2. Закон України «Об інформації»// Відомості Верховної ради України. 1992. – №48.
3. Закон України «Про бібліотеки та бібліотечну справу» // Відомості Верховної ради України. – 2000. – №23.
4. Закон України «Про обов'язковий примірник» // Відомості Верховної ради України. – 1999. – № 22-23. – С. 463-467.
5. Информационно-библиотечная сфера: международные акты и рекомендации: Сборник справочно-нормативных и правовых материалов./ Сост. Е. И. Кузьмин, В. Р. Фролов. – М.: Изд-во «Либерия», 2001. – 272 с.
6. Орлов П. І. Інформація та інформатизація: Нормативно-правове забезпечення: Науково-практичний посібник./ П. І. Орлов. – Харків: Видавництво Університету внутрішніх справ, 2000. – 38-167 с.
7. Правові та нормативні документи у сфері інформатизації видавничої і бібліотечної справи в Україні. – К.: ВКП, 1999. – 189 с.
8. Фирсов В. Р. Перспективные проблемы законодательного обеспечения деятельности библиотек/ В. Р. Фирсов.// Государственное законодательное регулирование деятельности библиотек / РГБ. – СПб., 2000. – С. 202-211.

Тема: Інтелектуальна власність в системі інформаційного права

Мета самостійної роботи: *підготуватись до семінарського заняття з теми «Правовий захист об'єктів інтелектуальної власності».*

В процесі самостійної роботи студент повинен:

1. *Вміти дати визначення поняття «інтелектуальна власність»;*
2. *Знати основні складові частини інтелектуальної власності;*
3. *Ознайомитись з законами в галузі інтелектуальної власності.*

Список літератури:

1. Авторське право на літературні і художні твори в Україні та за рубежом. – К.: КПУ, 1999. – 117 с.
2. Андрощук Г. А. Патентное право: правовая охрана изобретений: Учеб. пос./ Г. А. Андрощук, Л. И. Работагова. – К.: МАУП, 1999. – 216 с.
3. Бойкова О. Ф. Вопросы авторского права в деятельности электронных библиотек./ О. Ф. Бойкова. // НТИ. Сер. I: Орг. и метод. инф. работы. – 2001. – № 10. – С.22-25.
4. Бромберг Г. В. Интеллектуальная собственность: действительность и перспективы переходного периода./ Г. В. Бромберг, Б. С. Розов. – М.: ИНИ Роспатента, 2000. – 208 с.
5. Воинов А. Авторское право, правовое регулирование сферы информации и ограничение монополистической деятельности./ А. Воинов. // Международный ежемесячный бюллетень «Законодательство и практика средств массовой информации». 1998. Выпуск 4 (44). Москва. (<http://www.internews.ras.ru/ZiP/44/author.html>).

6. Всемирная организация интеллектуальной собственности. Обзор деятельности // Науч. и техн. б-ки. – 2001. – № 6. – С. 57-63.
7. Дюма Р. Литературная и художественная собственность./Р. Дюма. М.: Международные отношения, 1993. – 384 с.
8. Закон України «Об авторських та суміжних правах» //Відомості Верховної Ради України. – 2001. – №43.
9. Інтелектуальна власність. Т.1: Авторське право та суміжні права. – К.: Ін Юре, 2000. – 356 с.
10. Інтелектуальна власність. Т.1: Промислова власність. – К.: Ін Юре, 2000. – 272 с.
11. Интеллектуальная собственность: В 2-х т. – К.: Ін Юре, 1999.
12. Интеллектуальная собственность в Украине: правовые основы и практика: В 4-х т. – К.: Ін Юре, 1999.
13. Козырев А. Н. Оценка интеллектуальной собственности./ А. Н. Козырев. – М.: Экспертное Бюро-М, 1997. – 289 с.
14. Основы интеллектуальной собственности. – К.: Ін Юре, 1999. – 600 с.
15. Цыбулев П. Н. Введение в интеллектуальную собственность: Конспект лекций./ П. Н. Цыбулев. – К.: УкрИНТЭИ, 2000. – 104 с.

Тема: Комп'ютерне право в системі інформаційного права

Мета самостійної роботи: *підготуватись до семінарського заняття з теми «Захист комп'ютерних програм та баз даних.»*

В процесі самостійної роботи студент повинен:

1. *Знати об'єкти охорони в комп'ютерній програмі;*
2. *Вміти класифікувати загрози безпеки інформації в комп'ютерах та базах даних;*
3. *Знати права на використання комп'ютерних програм;*
4. *Знати етапи розвитку комп'ютерного права;*
5. *Орієнтуватися в законах в галузі комп'ютерного права.*

Список літератури:

1. Вартанова Е. Л. Новые проблемы и новые приоритеты цифровой эпохи./ Е. Л. Вартанова./Информационное общество. – 2001. – № 3. – С.50-56.
2. Голубев В. О. Інформаційна безпека: проблеми боротьби зі злочинами у сфері використання комп'ютерних технологій./ В. О. Голубев, В. Д. Гавловский, В. С. Цимбалюк. /За заг. ред. доктора юридичних наук, професора Р. А. Калюжного. – Запоріжжя: Просвіта. 2001. – 252 с.
3. Дозорцев В. А. Информация как объект исключительного права./ В. А. Дозорцев.// Дело и право. – 1996. – № 4.

4. Машуков. Комп'ютерне право: Практ. рук./ Машуков. – Львів: Аверс, 1998. – 256 с.
5. Орлов П. І. Інформація та інформатизація: Нормативно-правове забезпечення: Науково-практичний посібник./ П. І. Орлов. – Харків: Видавництво Університету внутрішніх справ, 2000. – С. 34-37, 278-507.
6. Цырдя Т. Н. Информационная безопасность личности как решающий фактор в стратегии выживания человечества./ Т. Н. Цырдя, А. Д. Урсул. <http://www.ase.md/~osa/publ/ru/pubru23.html>.
7. Шамраев А. Развитие европейского права электронной коммерции./ А. Шамраев. // Мир электронной коммерции. – 2001. – № 3.

Питання

для самоперевірки знань з курсу «Інформаційне право»

1. Поняття «інформаційне право».
2. Суб'єкт, об'єкт та предмет інформаційного права.
3. Етапи розвитку інформаційного права.
4. Основні принципи інформаційного права.
5. Методи інформаційного права.
6. Норми інформаційного права: поняття та класифікація.
7. Інформація: поняття та види.
8. Інформаційно-правові відносини: їх сутність та структура.
9. Права та обов'язки в інформаційному суспільстві.
10. Інтелектуальна власність: основні поняття.
11. Основні закони в галузі інтелектуальної власності.
12. Відповідальність за порушення в галузі інтелектуальної власності.
13. Авторське право: основні поняття.
14. Права то обов'язки автора.
15. Ресурси Інтернет як об'єкт авторського права.
16. Патентне право: основні поняття та етапи розвитку.
17. Патент та авторське свідоцтво: схожість та різниця.
18. Комп'ютерне право: основні поняття та етапи розвитку.
19. Правова основа захисту комп'ютерних програм.
20. Правові основи інформаційної діяльності.
21. Правове регулювання інформаційної діяльності в Україні.
22. Правове регулювання засобів масової інформації в Україні.
23. Національна Програма інформатизації.
24. Російське інформаційне законодавство.
25. Інформаційне законодавство країн СНД

26. Інформаційне законодавство країн Європи.
27. Інформаційне законодавство Канади та США.
28. Інформаційні ресурси: основні поняття та основні види.
29. Бібліотечний фонд як одна з частин державних інформаційних ресурсів.
30. Законодавство України в галузі бібліотечної справи.
31. Законодавство Росії та країн СНД в галузі бібліотечної справи.
32. Бібліотекар як посередник між інформацією та споживачем інформації.
33. Архівний фонд як одна з частин державних інформаційних ресурсів.
34. Інформаційні ресурси національної системи науково-технічної інформації.
35. Законодавча основа інформаційних ресурсів.
36. Бази даних правової інформації у Верховної Ради України («Право», «Законодавство», «Картотека» тощо).
37. Світові інформаційні ресурси в галузі права.
38. Державні інформаційні ресурси для автоматизованих систем.
39. Загроза безпеки інформації: основні поняття та класифікація.
40. Захист та безпека інформації.
41. Захист та безпека інформації в автоматизованих системах.
42. Захист та безпека баз даних.
43. Захист та безпека комп'ютерних програм.
44. Закони та інші документи, які регламентують захист інформації.
45. Конфіденційна інформація: основні поняття та законодавство.
46. Відповідальність за порушення законодавства в галузі інформаційного права.
47. Поняття «інформаційний продукт» та «інформаційна послуга».
48. Власники інформаційних продуктів та інформаційних послуг.
49. Сучасні проблеми в галузі використання інформаційних технологій.
50. Інформаційна етика: основні поняття.

Навчальне видання

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Навчально-методичні матеріали
до курсу

Укладачі:

канд. пед. наук, доцент **Давидова Ірина Олександрівна**
викладач **Петрухно Юлія Євгенівна**

Друкується в авторській редакції

Комп'ютерна верстка А. В. Шамрай

План 2003.

Підписано до друку 9.12.2002 р. Формат 60x84/16.

Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф.

Ум. друк. арк. 1,22. Обл.-вид. арк. 1,34. Тираж 100. Зам. № 181

ХДАК, 61003, Харків-3, Бурсацький спуск, 4.

Надруковано в лаб. множ. техніки ХДАК